

Lelkésztovábbképzés

a Tiszántúli
Református
Egyházkerületben

2023

Programfüzet

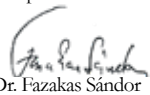
Kedves Lelkipásztor Testvérem!

Úgy tűnik, hogy a *változás* és a *válság* életünk és szolgálatunk kísérő jelenségeivé váltak. Egyrészt állandó változásban vannak körülöttünk a kerületfeltételek: a gyülekezetek helyzete, a családotok életkörülményei, a gyülekezet tagjainak megélhetési feltételei és lelki gondjai, örömeik és vesztségeik, megküzdési stratégiáik nem ugyanazok, mint akár öt vagy tíz évvel korábban voltak. Ráadásul megannyi válság rendíti meg biztonságérzetüket, keríti a félelem hatalmába életüket. Sokan kérdezik: van még egyáltalán biztos pont, amely felé tájékozódni lehet? Tud-e segíteni az egyház ebben a szétesésben és széthúzásban, kiszolgáltatottságban vagy elmagányosodásban? Ezért is szükséges újból és újból tudatosítanunk: az ígéhirdetés, a tanítás, a lelkigondozás, a diakónia és egyéb egyházi szolgálat által erősítenünk kell gyülekezeti tagjainkban a reménységet, hogy a hit ajándékaként elnyert lelki szabadság egyfajta függetlenséget biztosít a válságokkal szemben, és a változásokban is megmutatja az új lehetőségeket. Vagyis, minden életszakaszban meg lehet látni Isten ajándékainak szépségét! Másrészt mi magunk is változunk! Szeretnénk jobban, elkötelezettebben, szakmailag felkészültebben ellátni szolgálatunkat – de közben a változások és válságok minket is érintenek. Ugyanakkor a magánélet változásai és a hivatás gyakorlásának tanulságai is megtanítanak arra, hogy másként lássuk a magunk helyét és szerepét ebben a folyamatban, Isten népének szolgálatában.

A lelkésztovábbképző tanfolyamok e változások és válságok reflektálására, szakmai és lelki kísérésére egyaránt alkalmasak. Akik eddig is részt vettek és részt vettünk egy-egy kurzuson, próbáltuk elsajátítani a gondok, nehézségek vagy éppen sikeres teológiai kezelésének módját, rádöbentünk, hogy hasonló gondokkal küzdünk, vagy éppen egymás tapasztalatai és a szakmai vezetés által épültünk. Az elmúlt évek tapasztalataihoz hasonlóan ebben a tanévben is igyekeztünk úgy összeállítani a lelkésztovábbképző programját, hogy figyelembe vettük a korábbi képzésekről való kiértékeléseket, visszajelzéseket és témajavaslatokat, ugyanakkor igyekeztünk olyan témákat és előadókot találni, amelyek a lelkeszi szolgálat nélkülözhetetlen elméleti-teológiai alapjait és gyakorlati megoldásait képesek számunkra közvetíteni. Ezt a hagyományt szeretnénk tovább érvényesíteni! Továbbá egyfajta józan tisztánlátásra és visszafogottságra is szükség van – mit jelent ez? Azt, hogy nem kell mindent a lelkészeknek elvégezni, ami nem kimondottan tisztségünk „teológiai” jellegéből fakad, ami nehezen összeegyeztethető a lelkipásztori szereppel, vagy amit a gyülekezeti munkatársaktól is el lehet várni. Tisztségünk „tulajdonképpeni” és „lényegi” funkcióját kívánjuk meglátni, tovább fejleszteni és közben megtalálni a szolgálatvégzés örömét.

Abban a reménységben ajánljuk a 2023-as év lelkésztovábbképző alkalmait, hogy a fenti szempontok mérlegelésén túl sikerül majd olyan képzést választanunk, ahol a szakmai-tartalmi szempontok, eddigi gyakorlati megoldásaink és a lelkészársak tapasztalatai sikeresen találhatnak egymásra, és új elméleti ismeretekben elmélyülve, közösségi-lelki élményekkel gazdagodva, megújult lendülettel térhetünk vissza szolgálati területeinkre. E gondolatok jegyében szeretettel várjuk a szolgatársakat a 2018–2023-as (immár második hat éves) továbbképzési ciklus utolsó tanévében is lelkésztovábbképző alkalmainkra!

Debrecen, 2023. január 30.

Dr. Fazakas Sándor
/egyetemi tanár, intézetvezető/

Gyakorlati tudnivalók

A kurzusokra való jelentkezés határideje: 2023. március 31.

(A határidőn túl jelentkezőknek maguknak kell szállásról gondoskodni.)

A regisztrációs díj befizetése banki átutalás útján teljesíthető. Az átutalást a jelentkezéstől számítva 21 napon belül kell megejteni névvel, címmel, választott képzés kódjával a következő számlaszámmra:

Tiszántúli Református Egyházkerület;
4026 Debrecen, Kálvin tér 17.
11738008–20011428

További információ a Lelkésztovábbképző Intézet munkatársainál
(tovabbk@drk.hu).

Kihelyezett kurzusok

Igény és egyeztetés szerint lehetőség van az OTKT által korábban már akkreditált képzésekre különböző helyszíneken és időpontokban történő megtartására is.

Csoportlétszám: minimum 25 fő

Regisztrációs díj: képzésenként változó lehet.

Képzéssel kapcsolatos további tudnivalók és egyeztetés:

*Dr. Fazakasné Bartha Zsuzsanna
tovabbk@drk.hu*

**Jelentkezés minden esetben
a Lelkésztovábbképző Intézetnél**

Lelkipásztori családi hét

Időpont:	2023. június 19–23.
Helyszín:	Berekfürdő, Megbékélés Háza
Tanóra:	0
Szállás, étkezés:	A helyszínen fizetendő.

**A jelentkezési lapokat közvetlenül
a Megbékélés Házába kérjük küldeni!**

Kód:
LT*23.1.

„Tanúim lesztek” kurzus vezetésére felkészítő képzés

Előadók:	Dr. Lovas András (lelképászor, egyházkerületi missziói referens, DM) Dani Eszter (lelképászor, Solymár) Dr. Harmath András (lelképászor, Szentendre) Püski Dániel (lelképászor, Debrecen-Úrréti Ref. Missziói Egyházközség)
Időpont:	2023. április 23–27. <i>(Ebben az esetben a jelentkezési határidő: március 20.)</i>
Helyszín:	Berekfürdő, Megbékélés Háza
Csoportlétszám:	20 fő
Kreditpont:	25
Regisztrációs díj:	28.000.-Ft/fő

A lelkésztovábbképzés célja a lelkészek felkészítése a „Tanúim lesztek” tanítvány és munkatársképző kurzus vezetésére, egyben missziológiai alapozással olyan gyakorlatban használható missziói ismeretek és készségek elsajátítása, melyek minden lelkész számára hasznosak a gyülekezeti szolgálat missziói szemléletű végzésében.

A kurzus célja: a missziói identitás felismerése és megerősítése.

A résztvevők az egyház misszióját és személyes elhívását Isten missziójának fényében képesek értelmezni, a Biblia nagy története alapján és ennek megértett igazságát képesek mások számára elmondani. E mellett cél a szívbeli átforgatódás, ami Isten és az ő világának áldozatosabb szeretetében mutatkozik meg. Végül cél, hogy tudatosan, kezdeményező és gyakorlati módon forduljanak Isten, Isten népe és Isten világa felé, hogy abban mások számára áldássá váljanak.

A „Tanúim lesztek” kurzus résztvevői hétről hétre a közös felolgozásra készülve online előadásokat hallgatnak meg, cikkeket olvasnak, és gyakorlati feladatokat végeznek – ezek által formálódnak nem csak tudásban, de egész személyiségükben, gondolkodásban és gyakorlatban is. A kurzus végzése intellektuális kihívást is tartalmaz, ezért olyan gyülekezeteknek ajánlott, ahol a gyülekezeti tagokból formálható egy olyan csoport, akik a teológiai szakirodalom olvasását is vállalni tudják.

A lelkésztovábbképzésre a jelentkezőknek előre el kell végezni feladatokat, melyek lehetővé teszik a négynapos képzésen a teljes éves anyag áttekintését. Ezen olvasmányok és gyakorlati feladatok elvégzése feltétele a lelkésztovábbképzésen való részvételnek.

Ajánlott irodalom:

BARTHOLOMEW, Craig G. – GOHEEN, Michael, W: *A nagy történet. Hogyan találjuk meg a küldetésünket a Biblia elbeszélésében?*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2018.

Kód:
LT*23.2.

Lelki- és érzelmi nevelés lehetőségei a hittanórán

Előadó:	Dr. Szászi Andrea (lelképászor, vallás tanár, pszichopedagógus, katechetikai igazgató-helyettes RPI)
Időpont:	2023. május 15.
Helyszín:	Debrecen
Csoportlétszám:	20 fő
Kreditpont:	6
Regisztrációs díj:	7.000.- Ft/fő

A hittanóráink során a hit különböző rétegeit mozgatjuk. Szeretnénk, ha a gyermekekben, fiatalokban felébredne az Istennel való kapcsolat iránti vágyakozás. Szeretnénk segíteni az elköteleződésüket. Szeretnénk, ha a közösséggel való együttműködésük hatékony és zökkenőmentes lenne. Szeretnénk segíteni őket abban, hogy egészséges kapcsolataik legyenek, hatékonyan kezeljék az érzelmeiket, biblikus értékrend alapján éljék az életüket. Mindez ahhoz a nagy témakörhöz tartozik, ami a lelki- és érzelmi nevelés területébe kapcsolódik.

A szakmai nap célja olyan alapvető ismeretek átadása, módszertani és gyakorlati ötletek megismertetése, amelyek a mindennapi hittanoktatás során használhatók. A nap tréning hangsúlyos, mivel elmélet mellett gyakorlati ötleteket is kapnak a résztvevők.

Miről lesz szó?

- Utánajárunk annak, hogy hol a helye és milyen kapcsolódási lehetőségei vannak a lelki és érzelmi nevelésnek a hittanoktatáshoz.
- Keresztény szemmel ránézünk az érzelmi intelligencia fogalmára, és megvizsgáljuk, hogy milyen módszerekkel segíthető, és hogyan építhető be az EQ formálása a hittanóráinkba.
- Kipróbálunk módszereket és gyakorlatokat, amelyek az órára bevihetők.
- A következő témákhoz kapcsolódunk hittanórai ötletekkel: érzelmek kezelése, empátia, együttműködés, önismeret

Elsősorban az általános iskolai korosztályra koncentrálnak, de több olyan gyakorlat is előkerül, amely a nagyobbaknál is használható.

Ajánlott irodalom:

KÉZDI Balázs (szerk.): *Iskolai mentálhigiéné. Tanulmányok*, Pécs, Pro Pannonia Alapítvány, 2000.

LYNN, Adele B. – LYNN, Janele R.: *Érzelmi intelligencia gyakorlatgyűjtemény*, Miskolc, Z-Press Kiadó, 2018.

Kód:
LT*23.3.**Tanulások az egyházi megújulási törekvések történetéből a ma számára**

Előadó:	Dr. Kovács Ábrahám (egyetemi docens, DRHE)
Időpont:	2023. május 19. és június 2. (2x1 napos képzés)
Helyszín:	Debrecen
Csoportlétszám:	20 fő
Kreditpont:	12
Regisztrációs díj:	14.000.- Ft/fő

A rendszeres teológiai és egyháztörténeti szeminárium célja, hogy megismertessen néhány témát és kérdést a magyar protestáns egyházi megújulási törekvések történetéből, és tanulmányozza a következő kérdéseket:

1. Milyen belmisszió stratégiákat, elképzeléseket alakítottak ki a liberális, népegyházi és evangélikál-pietista kegyességi irányzatok
2. Hogyan valósultak ezek meg a református egyházkerületekben, egyházmegyékben és egyházközségekben
3. Milyen volt az ébredés hatása a magyar társadalomra
4. Hogyan hatott az ébredés kulcsfontosságú egyházi szereplőkre, mint például Erőss Lajos, Kenessey Béla, Ravasz László, Révész Imre, Bereczky Albert, Péter János püspökökre vagy olyan jeles teológiai tanárookra, mint Balogh Ferenc, a kátéfordító Erdős József, Szabó Aladár, különös tekintettel a világméretű keresztyén missziói mozgalomra.

A kurzus célja, hogy megfogalmazzuk az ebből származó tanulásokokat a mai helyzetünk számára, és közösen válaszokat keressünk arra, milyen területek adhatnak új impulzusokat a jelenlegi egyházi élet helyzetére és a missziológiai kérdésekre, és hogyan tudjuk ezeket felhasználni.

Ajánlott irodalom:

- BOGÁRDI SZABÓ ISTVÁN: *Egyházvezetés és teológia a Magyarországi Református Egyházban 1948 és 1989 között* (Societas et Ecclesia 3), Debrecen, Ethnica, 1995.
- HOTORÁN GÁBOR JÁNOS: *Török István, az igeteológus* (doktori disszertáció), Debrecen, 2019. Online elérhető: <https://dea.lib.uni-deb.hu/server/api/core/bitstreams/bfa2ac08-f7c6-4ed2-be02-c93c98ad7503/content>
- RÉVÉSZ IMRE: *A mai magyar kálvinizmus*, Budapest, Bethlen Gábor Kiadó, 1923.
- RISKÓ JÁNOS: „A 2011-es népszámlálás adatai elé”, in: *Theológiai Szemle* 55 (2012/1), 19–46.
- STEINBACH JÓZSEF – KÖNTÖS LÁSZLÓ et al. A „megújulásról”, in: *Confessio* 2017/1 és 2017/4. Online elérhető: <http://confessio.reformatus.hu/>
- SZABÓ ALADÁR: *Új óramutató*, Budapest, Hornyánszky V. Könyvnyomda, 1896.

Kód:
LT*23.4.**A hittanórai fegyvelmezés lehetőségei és kihívásai**

Előadó:	Dr. Szászi Andrea (lelképásztor, vallásánár, pszichopedagógus, katechetikai igazgatóhelyettes RPI)
Időpont:	2023. szeptember 13.
Helyszín:	Debrecen
Csoportlétszám:	25 fő
Kreditpont:	6
Regisztrációs díj:	7.000.- Ft/fő

A hittanórákon Isten Igéjét visszük a gyermekek, fiatalok közé. A Szentlélek erejével, a Szentháromság Isten áldásával szolgálunk, és mégis megtapasztaljuk, hogy vannak olyan helyzetek, amelyek vagy beavatkozást igényelnek, vagy pedig valamilyen fegyvelmezési lehetőség használatát az órában. Mit is tehetünk ilyenkor? Egyáltalán mikor és mire reagálunk? Mi az, ami segíti, hogy az óra áldott légköre is megmaradjon, és a hatékony együttműködés megtörténjen a tanulók és az oktatók között is? A szakmai nap előkészítése során előzetes felmérést végzek, ahol a helyi tipikus problémák felmérése történik, hogy még hasznosabb lehessen az alkalom.

Erről szól a képzés, ahol a következő témákkal foglalkozunk:

- Fegyvelmezés vagy megelőzés? Szempontok a katechézis szemszögéből
- Normaszegő és normakövető magatartás jellemzői és kialakulásának háttere
- Fegyvelmeztelen viselkedés és hatékony megoldási stratégiák a kutatások tükrében az oktatásban
- Korlátaink és lehetőségeink: a reális célkitűzés
- Módszertani lehetőségek a pszichopedagógia eszköztárából a hittanórára.

Ajánlott irodalom:

- FURMAN, Ben: *Kids's Skills. Megoldásközpontú gyermeknevelés a gyakorlatban. Kreatív, játékos finn módszer a nehéz helyzetek és viselkedési problémák leküzdésére*, Miskolc, Z-Press Kiadó, 2018.
- JUUL, Jesper: *Gyermekkori agresszió. Az erőszakos viselkedés kezelése*, Budapest, Móra Kiadó, 2012.
- NELSEN, Jane – LOTT, Lynn – GLENN, Stephen H.: *Poszítív fegyvelmezés az iskolában*, Budapest, Reneszánsz Könyvkiadó, 2016.
- SIEGEL, Daniel – BRYSON, Tina Payne: *Drámamentes fegyvelmezés – A kaosz lecsillapítása és a fejlődő gyermeki elme integrált szemléletű gondozása*, Budapest, Ursus Libris, 2016.

Kód:
LT*23.5.

Jézus csodáinak igehirdetőközpontú értelmezése

Előadó:	Dr. Ledán M. István (lelképásztor, Érköböl-kút; egyetemi adjunktus, DRHE)
Időpont:	2023. szeptember 18–20.
Helyszín:	Berekfürdő, Megbékélés Háza
Csoportlétszám:	20 fő
Kreditpont:	15
Regisztrációs díj:	15.000.-Ft/fő

A lelkésztovábbképzés célja, hogy ráébressze a résztvevőket arra, hogy a bibliai textusok – esetünkben az evangéliumi csodatörténetek – exegézise nem öncélú, és főleg nem elhanyagolható tevékenység, hanem olyan izgalmas műhelymunka, mely kifejezetten az igehirdetésre néz. Rámutatunk arra, hogy a csodatörténetek őszövségi és hellenisztikus háttérrel való beható megismerkedés, a kor- és kultúrtörténeti ismeretek, és nem utolsósorban az igényes kommentáriróadalom használata nem csupán a megértést szolgálja, hanem inspirálja is az igehirdetőt.

A csodaelbeszélések magyarázatánál és értelmezésénél különösen is figyelni fogunk a kériúgmatikus interpretációra, azaz minden egyes magyarázatot az igehirdetésre hegyezünk ki. Ez konkrétan azt jelenti, hogy az egyes csodatörténetek magyarázatát, lehetséges értelmezéseit követően prédikációvázlatot/kat fogalmazzunk meg.

Mind a kortörténeti bevezetőt, mind pedig az egyes csodatörténetek exegézisét iparkodunk a lehetőségek szerint interaktívvá tenni; fontosnak tartjuk a kreatív együtt gondolkodást, és a „heuréka”-élményt a textusokkal való foglalkozás során.

A továbbképzésen a következő hat evangéliumi csodával fogunk behatóan foglalkozni:

- A kapernaumi százados szolgálja/fia (Mt 8,5–13)
- A gadarai megszállott (Lk 8,26–39)
- A béna meggyógyítása (Lk 5,17–26)
- Jairus lányának feltámasztása (Lk 8,40–42.49–56)
- A kánaáni asszony (Mt 15,21–28)
- Az ötezrek megvendégelése (Mk 6,30–44)

Mindenk csodaelbeszélésnél figyelembe vesszük annak változatait a különböző evangéliumokban. A csodák őszövségi és hellenisztikus háttérének a bemutatásánál tekintettel leszünk a csodák típusára, illetve az irodalmi művek műfajára, amelyekben ezekről a csodákról szó esik.

Ajánlott irodalom:

Kortörténeti munkák:

GEROLEMOU, Mária (szerk.): *Recognizing Miracles in Antiquity and Beyond*, Berlin–Boston, De Gruyter, 2018.

KERÉNYI Károly: *Az isteni orvos*, Budapest, Európa Kiadó, 1999.

Kommentáriróadalom:

BOVON, Francois: *Luke, I–III*, (Hermeneia sorozat), Minneapolis, Fortress Press, 2002, 2012, 2013.

EVANS, Craig A.: *Mark 8:27–16:20* (WBC 34b), Nashville, Thomas Nelson Publishers, 2001.

LUZ, Ulrich: *Matthew I–III: A Commentary* (ford. James E. Crouch), Minneapolis, Fortress Press, 2007.

Istenképek szerepe a lelképásztori szolgálatban és a hittanoktatásban

Kód:
LT*23.6.

Előadók:	Dr. Kiss Klára (lelképásztor, vallástanár, pasztorál-pszichológus, egyetemi adjunktus DRHE) Dr. Szászi Andrea (lelképásztor, vallástanár, pszichopedagógus, katechetikai igazgatóhelyettes RPI)
Időpont:	2023. szeptember 27–29.
Helyszín:	Beregdaróc, Hét Csillag Konferencia Központ
Csoportlétszám:	20 fő
Kreditpont:	15
Regisztrációs díj:	15.000.- Ft/fő

Hogyan gondolkodunk Istenről? Mi az, amit tudatosan, és mi az, amit tudattalanul képviselünk? Hogyan jelenik ez meg hittanoktatásunkban, igehirdetésünkben, lelkigondozásunkban? Hol és milyen módon tudunk kapcsolódni a hozzánk érkezők, a ránk bízottak Istenről való elgondolásaihoz, meg tapasztalásaihoz? Mi segít, és mi lehet korlát vagy éppen visszahúzó erő a hit formálódásában?

A témafeldolgozás menete:

- Hogyan állunk az Istenről való gondolkodásunkkal? (istenképeink)
- Mit tanít a Szentírás Istenről? A Biblia istenképe
- Torz, megbetegítő és segítő istenképek
- Istenképek a lelképásztori szolgálatunkban: lelkigondozás
- Istenképek a lelképásztori szolgálatunkban: igehirdetés
- Korosztályi sajátosságok az Istenről való gondolkodásmódban
- A hitoktatás határai és lehetőségei a gyermekek hitének formálásában
- A résztvevők saját kérdéseinek, behozott és kapcsolódó témáinak átgondolása, megbeszélése

Ajánlott irodalom:

KARI, Frielingsdorf: *Istenképek. Abogy betegé tesznek, és abogy gyógyítanak*, Budapest, Szent István Társulat, 2019.

GYÖKÖSSY Endre: *Életipólás*, Budapest, Szent Gellért Kiadó és Nyomda, 2010.

GYÖKÖSSY Endre: *Magunkról magunknak*, Budapest, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, 1992.

PÁL Ferenc: *Tükkör által világosan – Isten arcvonásai az önismeret fényében*, Budapest, Kairosz Kiadó, 2019.

SCHWEITZER, Friedrich: *Vallás és életút*, Budapest, Kálvin Kiadó, 1999.

Kód:
LT*23.7.**Hittapasztalat, spirituális élmény és életvitel**

Előadók:	Dr. Fazakas Sándor (egyetemi tanár, DRHE) Dr. Kállai Imre (lelkész, pszichiáter, doktorandusz DRHE) Porkoláb András (lelkész, doktorandusz DRHE)
Időpont:	2023. október 9–11.
Helyszín:	Berekfürdő, Megbékélés Háza
Csoportlétszám:	20 fő
Kreditpont:	15
Regisztrációs díj:	15.000.- Ft/fő

Napjainkban egyre határozottabb igény jelentkezik a hittapasztalatok és spirituális élmények megélése iránt. Kegyességi és lelki alkalmak, hitmélyítő tréningek, spiritualitást ígérő alternatív formák alapján keresi a teológus, a lelkész, az egyháztag és az egyházi kötődés nélküli ember a vallásos élmény jelentőségét saját életvezetése, életstílusa és testi-lelki harmóniája számára. A spirituális élmény intenzív hatással bír mind az egyénre, mind a közösségre nézve. Ezen intenzív hatás teológiai és pszichológiai megközelítése kihívásokkal teljes, ugyanakkor a lelkései szolgálat elkerülhetetlen eleme az ezen élmények feldolgozása, teológiai interpretációja.

A tanfolyam során arra vállalkozunk, hogy egyrészt feltárjuk a reformátori teológia hittapasztalattal és (helyesen értelmezett) misztikával kapcsolatos gyökereit és tanítását, s azt mai helyzetünkben értelmezzük. Másrészt megvizsgáljuk, milyen hatással van a helyesen értelmezett hittapasztalat és kegyesség a hit hétköznapokban való megéléséhez (ethosz).

A következő kérdéseknek járunk utána: milyen volt Luther hittapasztalata (misztikája), Kálvin kegyessége, Bullinger vagy éppen az újkor nagy teológusainak hitbizonyossága? Mít jelent a kontemplatív életstílus reformátori értelmezésben? Milyen sajátosságokat mutat a „megtapasztalás”, a meditáció és szemlélődés teológiai reflektálása a teológia-történet során (pl. istentiszteleti énekek, imádságok, lelki gyakorlatok terén stb.) Mít jelent: reformátori misztika? Milyen hatása van (pozitív vagy negatív vonatkozásban) a spirituális élménynek az ember pszichés állapotára? Hol a helye a megtapasztalásnak az egyház életében, az istentiszteleten, kegyességi alkalmain és ez hogyan hat ki az életvitelre stb.?

Az előadások és ezzel járó közös munka a fenti kérdések multidiszciplináris megközelítéséhez és az eredmények hétköznapi életbe való integrálhatóságához kíván segítséget nyújtani.

Ajánlott irodalom:

- FAZAKAS Sándor: A vigasztalás jelentősége az imádságban, in: *Igazság és Élet* 13 (2019/3), 578–583.
- FAZAKAS Sándor: Isten szuverenitása és az ember szabadsága. Karl Barth teológiájának innovatív ereje a mai magyar reformá-

tus egyház és teológia számára, in: *Collegium Doctorum* 14 (2018/2), 111–129.

FAZAKAS Sándor: Luther és Kálvin kegyessége, in: Lányi Gábor – Siba Balázs – Szabóné László Lilla: *Leleki élség – Protestáns spiritualitás a 21. században*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2021, 79–110.

GÖRFÖL Tibor: A keresztény misztika néhány problémája, in: *Vigília* 80 (2015/7), 488–497.

KÁLLAI Imre: Szekuláris közösségek a gyülekezetek világában. A vasárnapi gyülekezet mozgalom, in: *Igazság és Élet* 13 (2019/3), 584–594. http://lelkesztovabbkepzo.dedipage.hu/modul/igazsageselet/2019_3/21_kitekintes_kallai.pdf

KOPP Mária – SZÉKELY András – SKRABSKI Áprád: Vallásosság és egészség az átalakuló társadalomban, in: *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika* 5 (2004/2), 103–125. <http://real.mtak.hu/58483/1/mental.5.2004.2.1.pdf>

PORKOLÁB András: Hittapasztalat a reformátori teológiában, in: *Collegium Doctorum* 16 (2020/2), 135–154.

Kód:
LT*23.8.**Godly Play-tréning**

Előadó:	Dr. Kodácsy-Simon Eszter (teológus, hittanár, Godly Play-tréner, tanszékvezető egyetemi docens EHE)
Időpont:	2023. október 24–26.
Helyszín:	Berekfürdő, Megbékélés Háza
Csoportlétszám:	15 fő
Kreditpont:	22
Regisztrációs díj:	18.000.- Ft/fő

A Godly Play eltér attól a tanítási modelltől, amelyben a tanár mondja meg a gyerekeknek, hogy mit kell tudniuk és hinniük. A Godly Play segít a gyerekeknek abban, hogy saját maguk fedezzék fel Isten jelenlétét az életükben, elsajátítsák a keresztény és biblikus nyelvhasználatot, és a saját, lelki élményeiken keresztül éljék meg a személyes kapcsolatukat Istennel. A Godly Play összekapcsolja Isten népének történeteit a gyermek saját tapasztalatával. Célja, hogy megmutassa, hogyan lehet nyitottnak lenni a Teremtőre, a Megváltóra és a Szent-
lélekre mindig, minden helyen.

Sok mindent meg lehet tanulni előadásokból és könyvekből, de a Godly Play-t személyesen, belülről kell megismerni. Ez a tréning ezt a tanulást teszi lehetővé. A résztvevők megtapasztalhatják a történetek erejét, megtanulhatják a történetmondás lényegét. Megismerhetik, hogyan kell létrehozni a teret, és vezetni a foglalkozást. Felfedezhetik a gyermekek lelki világát. Megérthetik a Godly Play alapjait. Felfrisülhetnek és feltöltődhetnek lelkileg és szellemileg.

A képzésen a kölcsönös figyelem imáságos légkörben tanulunk, akkreditált és tapasztalt Godly Play oktatókkal.

Ajánlott irodalom:

BERRYMAN, Jerome W.: *Teaching Godly Play: How to Mentor the Spiritual Development of Children*, Denver, Abingdon Press, 1995.
 NYE, Rebecca: *Children's Spirituality: What it is and Why it Matters*, London, Church House Publishing, 2009.

A gyülekezeti lelkipásztori szolgálat garanciáiKód:
LT*23.9.

Előadók:	Dr. Gaál Sándor (egyetemi docens, DRHE) Sohajda Levente (lelkipásztor, Göncruszka)
Időpont:	2023. november 6–8.
Helyszín:	Beregdaróc, Hét Csillag Konferencia Központ
Csoportlétszám:	20 fő
Kreditpont:	15
Regisztrációs díj:	15.000.- Ft/fő

A továbbképzést vidéki kis gyülekezetekben és nagyvárosi közegben szolgáló lelkipásztorokként vezetjük. A továbbképzésre azokat a gyülekezeti lelkipásztorokat várjuk, akik lelkipásztori szolgálatuk során a mai magyar társadalom adottságai között keresik azt az utat, amelyen egyértelműen eredeti elhívásukat tudják teljesíteni. Célunk az, hogy tárgyilagosan megfogalmazzuk azokat a tényezőket, amelyek a hivatásteljesítés útjában állnak. Várjuk azokat, akik nemcsak a problémafeltárársban aktívak, hanem készségesek arra, hogy a felmutatott lehetséges úton elinduljanak, vagy tovább haladjanak.

Célunk az, hogy a résztvevők számára definiáljuk a gyülekezeti életben, lelkipásztori szolgálatban fellelhető krízispontokat, s újra megfogalmazzuk a gyülekezeti lelkipásztori szolgálat járható irányait.

A továbbképzés ideje alatt lehetőséget adunk arra, hogy a résztvevők feltárják a szolgálatukban jelentkező nehézségeket. Ezt követően a megfogalmazott nehézségek egyházi és társadalmi környezetét vesszük nagyító alá, majd megkeressük azokat az összefüggéseket, amelyek a lelkipásztori hivatásgyakorlás során egyértelműen elvezetnek a megnevezett krízisek forrásához.

Végül pedig iránymutatást fogalmazunk meg arra nézve, hogy a lelkész szolgálat hogyan folytatható azokon a helyeken, ahol reményvesztetté váltunk, motivációt veszítettünk. Tesszük ezt azért, mert valljuk, hogy a helyesen végzett lelkipásztori szolgálatnak garanciái vannak.

Ajánlott irodalom:

KELLER, Timothy J.: *Gyülekezet a központban*, Budapest, Harmat, 2019, 11–92. 323–440.
 WARREN, Rick: *Céltudatos gyülekezet*, Debrecen, Új Remény Alapítvány, 2006.

Kód:
LT*23.10.**A mindennapi lelkierőt add meg nekünk ma!
Lélekkel imádkozva, hogy meghallja a lélek hangját.***Svájci-magyar továbbképzés lelkész-nők részére*

Előadók:	Dr. Csoma Judit Margit (lelképásztor, Berekfürdő) Elke Rüeegger-Haller (lelképásztor, Zürich) Karin Baumgartner-Vetterli (lelképásztor, Schaffhausen)
Időpont:	2023. november 6–9.
Helyszín:	Berekfürdő, Megbékélés Háza
Csoportlétszám:	20 fő
Kreditpont:	15
Regisztrációs díj:	18.000.- Ft/ fő

Annyi mindent tudunk az életről, Istenről, önmagunkról, a másik emberről, olyan szorgalmasan olvassuk a Szentírást, rendszeresen imádkozunk, végezzük a szolgálatainkat, úgy tűnik, egész életünk Isten ügyében végezzük. Nem tartjuk meg magunknak a JÓ hírt, hanem tovább adjuk „Alkalmas és alkalmatlan időben” (2Tim 4,2) mindenkinek. Az erőforrás közelében élünk. Belőle táplálkozunk. De hogy ez a jó „táplálék” beépüljön a mindennapjainkba, azért tennünk is kell valamit. Tenni kell és elfogadni. Mert a lélek a jó „mag”, mindig újra és újra kihajt, és meg hozza gyümölcsét, ha elfogadjuk, és megadjuk neki mindazt, ami szükséges a fejlődéshez.

Teológiai kérdéseket vet fel a lelkész számára, hogyan lehetséges a hétköznapi életben is és még inkább az ünnepnapokban ráhagyatkozni Isten életünket fejlődésben tartó erejére, hogy a mindennapi lelkierőt a mindennapok része legyen.

Sieger Köder 20. századi pap és festőművész képeinek, Teresa von Avila 16. századi misztikus műveinek pl. „Inneren Beten” és a Zsoltárok könyvének felhasználásával, és a kérdés teológiai és pszichológiai szempontból való megalapozásával sajátítjuk el azokat a módszereket, amikkel lelki egyensúlyunkat megtarthatjuk.

Ajánlott irodalom:

- KÁLVIN János: *Institutio Christianae Religionis. A keresztény vallás rendszere*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2014.
- MUSTÓ Péter: *Csendben születik az élet*, Budapest, L'Harmattan, 2013.
- TILLICH, Paul: *Létfátorság (ford.: Szabó István)*, Budapest, Teológiai Irodalmi Egyesület, 2000.
- VISKY András: *Reggeli csendesség*, Budapest, Harmat Kiadó, 1995.
- ZINK, Jörg: *Gottesgedanken: Vom inneren Weg eines Christen*, Gütersloh-München, Gütersloher Verlagshaus, 2012.

Spirituális erőforrásaink tudatosítása*önismereti műhely*Kód:
LT*23.11.

Előadó:	Dr. Mézes Zsolt László (lelkész, pszichodráma és bibliodráma vezető, mentálhigiénés szakember, DRHE)
Időpont:	2023. november 13–15.
Helyszín:	Beregdaróc, Hét Csillag Konferencia Központ
Csoportlétszám:	16 fő
Kreditpont:	15
Regisztrációs díj:	15.000.- Ft/ fő

„... bizonyos, hogy az ember tiszta önismeretre csak akkor jut el, ha előbb Isten ábrázatát vizsgálja s Isten belső szemléletéből tér az önvizsgálatra.”
(Kálvin)

A továbbképzés a személyes Istenhez közeledést, a spiritualitás elmélyítését segíti különböző dramatikus technikákkal. A zárt csoportban olyan saját élmény alapú önismereti témájú gyakorlatokat végzünk, amelyek a személyes hitet és hivatást erősíthetik.

Istenismeret és önismeret összefüggései kerülnek megtapasztalásra, olyan eszközök révén, amelyeket a spiritualitás és a lélektan tárházából merítünk.

Lelkészként, lelkigondozóként személyiségünkkel dolgozunk. Mint eszköz, szükséges e személyiség ápolása fizikai, lelki és spirituális szempontok szerint, ami által tudatosodhatnak erőforrásaink. Ez az Istenhez vezető út megtisztításaként is felfogható, amelyet mindenki a maga készségei, képességei és igényei szerint végez. A képzés ehhez a folyamathoz nyújt segítséget.

Ajánlott irodalom:

- JÁLICS Ferenc: *Tanuljunk imádkozni*, Kecskemét, Korda Kiadó, 1998.
- KÁLVIN János: *Institutio Christianae Religionis. A keresztény vallás rendszere (I.1.: A teremtő Isten megismerése)*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2014.

Lelkésztovábbképző programok 2023 – Tiszántúl

Kód	Cím	Időpont	Helyszín	Kredit pont
LT*23.1.	„Tanúim lesztek” kurzus vezetésére felkészítő képzés	2023. április 23–27.	Berekfürdő	25
LT*23.2.	Lelki- és érzelmi nevelés lehetőségei a hittanórán	2023. május 15.	Debrecen	6
LT*23.3.	Tanulások az egyházi megújulási törekvések történetéből a ma számára	2023. május 19. és június 2. (2x1 nap)	Debrecen	12
LT*23.4.	A hittanórai fegyelmzés lehetőségei és kihívásai	2023. szeptember 13.	Debrecen	6
LT*23.5.	Jézus csodáinak igehirdetés-központú értelmezése	2023. szeptember 18–20.	Berekfürdő	15
LT*23.6.	Istenképek szerepe a lelkipásztori szolgálatban és a hittanoktatásban	2023. szeptember 27–29.	Beregdaróc	15
LT*23.7.	Hittapasztalat, spirituális élmény és életvitel	2023. október 9-11.	Berekfürdő	15
LT*23.8.	Godly Play-tréning	2023. október 24–26.	Berekfürdő	22
LT*23.9.	A gyülekezeti lelkipásztori szolgálat garanciái	2023. november 6–8.	Beregdaróc	15
LT*23.10.	A mindennapi lelkierőt add meg nekünk ma! <i>Svájci-magyar továbbképzés lelkésznek részére</i>	2023. november 6–9.	Berekfürdő	15
LT*23.11.	Spirituális erőforrásaink tudatosítása <i>önismereti műhely</i>	2023. november 13–15.	Beregdaróc	15

RPI - Központi szervezésű képzések

Az RPI minden katechetikai képzése meghívható külső helyszínre is, az időpontokról és a költségekről való előzetes egyeztetés alapján.

Elérhetőség: szaszi.andrea@reformatus.hu 30/961-8674

A képzésekkel kapcsolatos részletes információk és jelentkezés:
kompan.julianna@reformatus.hu; Tel: 30/961-8672

A kreditpontok beszámítását a lelkipásztor a kerületileg illetékes Lelkésztovábbképző Intézetnél kérvényezze a Tanúsítvány másolatának beküldésével!

Az RPI hittanos digitális eszköztárának bemutatása és a használat lehetőségei

Kreditérték a lelkésztovábbképzési rendszerben: 4

Időpont: 2023. március 24. és szeptember 29. (2x kerül meghirdetésre az év során ugyanazzal a tartalommal)

Helyszín: online (zoom)

Létszám: 50 fő

Részvételi díj: ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött

Előadó: Csőri-Czinkos Gergő (lelkész, vallástanár, mentálhigiénés szakember, katechetikai szakértő RPI)

Bevezetés a Godly Play használatának lehetőségeibe

Kreditérték a lelkésztovábbképzési rendszerben: 4

Időpont/Helyszín: 2023.02.17. Gárdony; 2023.04.28. Dunakeszi

Létszám: 20 fő

Részvételi díj: 4.000.-Ft/fő/alkalom

Előadó: Dr. Kodácsy-Simon Eszter (tanszékvezető ev. teológus EHE, Godly Play tréner)

Bevezetés a bibliológ használatának lehetőségeibe

Kreditérték a lelkésztovábbképzési rendszerben: 7

Időpont: 2023.02.09. 2023.04.13. 2023.06.06. Lehetséges a képzés mindhárom alkalmára, illetve akár csak egy alkalomra is jelentkezni.

Helyszín: online (zoom)

Létszám: 30 fő

Részvételi díj: 7.000.-Ft/fő/a 3 alkalom; 3.000.- Ft/fő/1 alkalomra jelentkezés esetén

Előadó: Janiné Sándor (lelkipásztor, Bibliológ tréner)

Verbális történetmondás

Kreditérték a lelkésztovábbképzési rendszerben: 4

Időpont: 2023.09.21.

Helyszín: Budapest

Létszám: 20 fő

Részvételi díj: 6.000.-Ft/fő/alkalom

Előadó: Zimányi Noémi (lelkész, vallástanár, katechetikai szakértő – RPI)

Bibliai történetmondás tárgyakkal*Kreditérték a lelkész-továbbképzési rendszerben: 4**Időpont: 2023.11.30.**Helyszín: Budapest**Létszám: 20 fő**Részvételi díj: 6.000.-Ft/fő/alkalom**Előadó: Zimányi Noémi (lelkész, vallástanár, katechetikai szakértő – RPI)***Bibliodramás ötletek a katechézisben***Kreditérték a lelkész-továbbképzési rendszerben: 7**Időpont: 2023.02.15. 2023.03.02. 2023.03.16.**Helyszín: online (zoom)**Létszám: 30 fő**Részvételi díj: 7.000.-Ft/fő/a 3 alkalom; 3.000.-Ft/fő/1 alkalomra jelentkezés esetén**Előadó: Dr. Thoma László (lelkész, pszichodráma- és bibliodráma vezető)***Középiskolai módszertani megújulás***Kreditérték a lelkész-továbbképzési rendszerben: 9**Időpont: 2023.02.23; 2023.04.20; 2023.05.11. 2023.10.05. Lehet a képzés minden alkalmára és önállóan csak egyre is jelentkezni.**Helyszín: online (zoom)**Létszám: 30 fő**Részvételi díj: Ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött.**Előadó: Dr. Szászi Andrea (lelkész, vallástanár, pszichopedagógus, ig.helyettes – RPI)***Komplex stresszkezelő és kommunikációs készségfejlesztő tréning***Williams Életkészségek Tréning (WÉK)**Kreditérték a lelkész-továbbképzési rendszerben: 12**Időpont: 2023.09.14, 2023.10.12. 2023.10.26. 2023.11.09.**Helyszín: Online (zoom)**Létszám: 20 fő**Részvételi díj: 16.000.-Ft/fő**Előadó: Dr. Szászi Andrea (lelkész, vallástanár, pszichopedagógus, ig.helyettes – RPI)***30 órás pedagógus továbbképzések**

(lelképásztorok számára is génybe vehető)

Kreatív hittan*Kreditérték a lelkész-továbbképzési rendszerben: 22**Időpont: Időpont tervezés alatt.**Helyszín: Kihelyezett képzésként is kérhető.**Létszám: 20 fő**Részvételi díj: 35.000.-Ft**Előadók: Zimányi Noémi (lelkész, vallástanár, katechetikai szakértő – RPI)**Csóri-Czinkos Gergő (lelkész, vallástanár, mentálhigiénés szakember, katechetikai szakértő RPI)***Hitélet a református óvodában – Alapismeretek***Kreditérték a lelkész-továbbképzési rendszerben: 22**Időpont: A képzés az év során többször is meghirdetésre kerül.**Helyszín: Online (zoom)**Létszám: 25 fő**Részvételi díj: 35.000.-Ft**Előadó: Ablonczyné Vándor Margit (óvodapedagógus, szaktanácsadó mesterpedagógus, pedagógiai szakértő RPI)***Hitélet a református óvodában – Módszertan***Kreditérték a lelkész-továbbképzési rendszerben: 22**Időpont: A képzés az év során többször is meghirdetésre kerül.**Helyszín: Online (zoom)**Létszám: 25 fő**Részvételi díj: 35.000.-Ft**Előadók: Ablonczyné Vándor Margit (óvodapedagógus, szaktanácsadó mesterpedagógus, pedagógiai szakértő RPI)
Zimányi Noémi (lelkész, vallástanár, katechetikai szakértő – RPI)***Katechetikai témájú továbbképzési pályázat lelkészi kiskörök, egyházmegyék, hittanoktatói közösségek részére**

Az alábbi képzési lehetőségek az MRE egyházmegyéi, egyházkerületei, lelkészi kiskörök, hittanoktatói közösségei számára egyenlően megrendelhetőek az RPI továbbképzési pályázatában.

Az egyes megrendelhető témák leírása és adatai megtalálhatók az RPI honlapján.

Érdeklődni: szaszi.andrea@reformatus.hu; 30/961-8674

*Kreditérték a lelkész-továbbképzési rendszerben képzésenként: 4**Létszám: 50 fő*

A képzés költsége: az RPI továbbképzési pályázata alapján a teljes képzés önköltségi árának 20%-a, illetve az előadó útiköltsége. (18.000.-Ft + útiköltség)

Választható témák:

1. A hittanórai fegyverkezés lehetőségei és kihívásai
2. A megragadó bibliai történetmondás – Verbális történetmondás
3. Az óvodások közötti katechézis lehetőségei
4. Differenciálás a hittanórán
5. Erőforrásaink: a lelképásztor erőforrásainak mozgósítása
6. Az értékelés kérdései és lehetőségei a katechézisben
7. A gyermekek és fiatalok hitéletének fejlődése és a hittanórai kapcsolódás lehetőségei
8. Lélelképő nap lelképásztorok számára
9. A gyermekek és fiatalok istenképe és a hittanórai kapcsolódási lehetőségek
10. Imádságra nevelés a hittanórán
11. Kreatív módszertani ötletek a katechézisben
12. A lelki és érzelmi nevelés lehetőségei a hittanórán
13. Különbözlegesen igényű / speciális igényű (SNI) gyermekek a hittanórán
14. Gyülekezeti/iskolai csendesnapok lehetőségei
15. Ifjúsági közösségépítés

Református Szeretetszolgálat képzése

„Menjek vagy ne menjek?”

Hivatás és küldetés: a lelkeszi szolgálat lehetőségei a cigány közösségekben

Kreditpont: 21

Létszám: 40 fő

Időpont: 2022. március 19–22.

Helyszín: Berekfürdő, Megbékélés háza

Regisztrációs díj: a továbbképzés térítésmentes, a költségeket a Református Szeretetszolgálat finanszírozza.

Jelentkezés: ciganymisszio@diakonia.hu

Kurzus vezetője: Sztojka Szabina cigánymissziót vezető lelképásztor, Református Szeretetszolgálat

Jelentkezési határidő: 2023. február 28.

1 Igazság és Élet

2023. 1. szám FOLYÓIRAT A LEKIPÁSZTORI ÉS
január - március NEVELŐI MUNKA SZÁMÁRA

Ajánlás.....	3
Igetanulmányok.....	5
Kazuáliák.....	135
Kitekintés.....	145

DEBRECEN

Az „Igazság és Élet” c. kiadvány a Vasady Béla, Révész Imre, Szabó Zoltán és Soós Béla által 1935-ben Debrecenben alapított, lelképásztorok, vallásánárok, segédlelkészek és teológusok szolgálatra való készülését segítő folyóirat szellemi örökségét kívánja folytatni.

Tartalma: igetanulmányok ünnep és vasárnapi ígehirdetésekhez, kazuális szolgálatokhoz, segédanyag gyermek és ifjúsági munkához, gyülekezetépítéshez valamint teológiai véleményformáláshoz aktuális egyházi és közéleti kérdésekben.

Az „Igazság és Élet” megrendelhető – már elektronikus változatban, online folyóiratként is!

További részletes információ
a www.lelkesztovabbkepzo.hu honlapon,
e-mailen (tovabbk@drk.hu) vagy
az 52/518-599-es telefonszámon.

MEGRENDELŐ SZELVÉNY

Megrendelem az „Igazság és Élet” c. folyóirat következő számait: (pl. 2023/1-4.) _____ példányban.

Megrendelési időszak kezdete (pl.: 2023 év, I. negyedév): _____

_____ év _____ negyedév

Kipostázott példányt kérek (a megfelelő aláhúzóval):

igen / nem

Letölthető számot kérek (a megfelelő aláhúzóval):

igen / nem

Előfizetési díj : 1800Ft + 550Ft postaköltség/szám.

Egy évre: 7200Ft + 2200Ft postaköltség (Mo-n).

Romániai előfizetőknek: 1800Ft/szám + 12 lej/év.

A www.lelkesztovabbkepzo.hu oldalról történő letöltés esetén nincs postaköltség.

Megrendelő megnevezése: _____

Postázási címe : (Határon túliaknál az adott ország szabályai szerint kérjük a postacímét!):

Ország: _____

Irányító szám: _____

Város: _____

Uta, házszám: _____

Egyházkerület: _____

Egyházmegye: _____

Számlakéző megnevezése (ha eltér): _____

Számlázási címe:

Ország: _____

Irányító szám: _____

Város: _____

Uta, házszám: _____

Közösségi adószám (csak határon túliaknak!): _____

(intézménynek, egyházközösségnek csak akkor tudunk számlát kiállítani, ha rendelkezik közösségi adószámmal)

Fizetés módja: banki átutalással
Tiszántúli Református Egyházkerület
11738008-20011428

Megrendelhető:

Tiszántúli Református Lelkesztovábbképző Intézet, 4026 Debrecen,
Kálvin tér 16. postai címen; +36-52/518-599 telefonszámon,
tovabbk@drk.hu e-mail címen vagy regisztráció után
a www.lelkesztovabbkepzo.hu honlapon.

JELENTKEZÉSI LAP

Jelentkezés 2023. március 31-ig!

Név: _____

Szül.hely, idő: _____

Anyja neve: _____

Lakcím: _____

Szolgálati hely: _____

Egyházmegye: _____

Telefon: _____

E-mail cím: _____

A számlát a
következő névre és
címre kérem:

Fizetés módja: banki átutalással

Részt kívánok venni az alábbi szemináriumon:

Kód: _____

Időpontja: _____

A program címe: _____

Kelt:

.....
aláírás

Jelentkezés és további információk:
Dr. Fazakas Sándor
4026 Debrecen, Kálvin tér 16.
Tel: 52/518-599;
e-mail: fazakasne.zsuzsa@gmail.com; tovabbk@drk.hu

A programfüzet a jelentkezési lappal együtt letölthető
a Tiszántúli Református Lelkesztőképző Intézet
honlapjáról:
www.lelkesztovabbkepzo.hu